

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **R. P.** ,
skazanego z art. 280 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 17 czerwca 2026 r.,
sygnalizacji skazanego dotyczącej wznowienia z urzędu postępowania
zakończzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15
listopada 2024 r., sygn. akt II AKa 235/24,
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 25 marca 2024 r.,
sygn. akt IV K 185/23,
na podstawie art. 542 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 marca 2024 r., sygn. akt IV K 185/23, R. P. został uznany za winnego czynów z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. i art. 278 § 5 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; z art. 280 § 2 k.k.; art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; art. 278a § 1 k.k., za które wymierzona została kara łączna 9 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego Łodzi z dnia 15 listopada 2024 r., sygn. II AKa 235/24, powyższy wyrok został utrzymany w mocy.

Pismem z dnia 9 marca 2026 r. (data nadania w jednostce penitencjarnej) skazany R. P. wniósł o wznowienie z urzędu wskazanego powyżej prawomocnie zakończonego postępowania z uwagi na to, że w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci nienależytej obsady sądu. W sprawie brał udział sędzia Sądu Apelacyjnego X.Y., który został powołany na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym znowelizowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw.

Wskazując na powyższą podstawę skazany wniósł o wznowienie postępowania z urzędu, uchylenie wadliwego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie stwierdzić trzeba, że treść przedmiotowego wniosku przesądza o tym, że uznać go należało za inicjatywę podjętą w oparciu o art. 9 § 2 k.p.k. Instytucja uregulowana w tym przepisie może być stosowana do postępowań zakończonych prawomocnym orzeczeniem sądowym obok wnioskowego trybu wznowienia takiego postępowania - jako impuls do podjęcia w tym przedmiocie czynności z urzędu. Wznowienie postępowania z powodu uchybień z art. 439 § 1 k.p.k. dopuszczalne jest wyłącznie w tej formie (art. 542 § 3 k.p.k.). Jak wynika z treści pisma, podstawą takiego wznowienia miałyby być nienależyta obsada sądu odwoławczego.

W odniesieniu do powyższego uznać wypada, że realiach niniejszej sprawy nie zachodziły podstawy wznowienia postępowania z urzędu. W szczególności powodem tym nie mogło być uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., którym – w świetle treści sygnalizacji - miałyby być obarczony prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego Łodzi w sprawie II AKa 235/24. Uchybienia tego nie należy bowiem wywodzić z kwestii związanych z procedurą powołania (zob. np. postanowienia SN z dnia 18 lipca 2024 r., V KO 38/24, z dnia 9 kwietnia 2026 r., I KO 14/26). Sposób powołania sędziów na podstawie art. 9a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., przez Sejm RP, jest zgodny z Konstytucją RP, o czym orzekł Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 25 marca 2019 r., sygn. akt K 12/18. Bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w postaci

nienależytej obsady sądu, wiązać należy z rozpoznaniem sprawy w składzie odbiegającym liczbowo lub strukturalnie (jakościowo) od składu przewidzianego dla rozpoznania danej kategorii spraw w sądzie określonego szczebla lub w danym postępowaniu. Dodać można, że zwolennicy odmiennego poglądu stoją na stanowisku, że dla skuteczności kontestowania bezstronności sędziego sądu powszechnego z uwagi na procedurę powołania konieczne jest również wykazanie, że sędzia nie mógł być gwarantem tego atrybutu w konkretnej sprawie. Niezbędne jest więc istnienie nie tylko takiego zagrożenia, ale nadto związku przyczynowego między sposobem procedowania a potencjalnym brakiem obiektywizmu. Okoliczności te winny wskazywać na konkretne przejawy sprzeniewierzenia się przez sędziego tym wartościom oraz ich realny wpływ na konkretną sferę orzeczniczą (zob. np. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. akt I KZP 2/22, postanowienia: z dnia 31 sierpnia 2022 r., II KK 85/22, z dnia 24 sierpnia 2022 r., III KK 216/22).

Zaznaczyć trzeba, że jeżeli strona upatrywałaby w określonych okolicznościach braku obiektywizmu danego sędziego, to adekwatny instrument do jej czynnego udziału w procesie weryfikacji stanowią uprawnienia przewidziane w art. 41 § 1 k.p.k. oraz w art. 42a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. 334 t.j.). Ewentualne nieprawidłowości w tym zakresie nie lokują się jednak w katalogu uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., stanowiących jedyny możliwy asumpt do wznowienia postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.).

Nie znajdując takich podstaw w postępowaniu przeciwko R. P., Sąd Najwyższy orzekł zatem jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]

